

Академік НАН України С.Я. Брауде
в своєму кабінеті в РІ НАН України.
Харків, 2000 р.

ЗАХОПЛЮЮЧИТЬСЯ, ВІН НАДИХАВ ІНШИХ...

Писати в минулому часі про **Семена Яковича Брауде** – видатного вченого та чудову людину – незвично та тяжко. Тим більше, що писати про нього мають право, мабуть, тільки близькі соратники та вчені. І все ж я дозволю собі сказати кілька слів про Семена Яковича, підтримку і розуміння якого я завжди відчував і якого щиро любив та поважав.

З Семеном Яковичем мене познайомив **Євген Павлович Федоров** – мій вчитель, директор Головної астрономічної обсерваторії АН УРСР – наприкінці 60-х років уже минулого століття. Обидва були яскравими особистостями. Євген Павлович – вчений за покликанням, інтелектуал та скромна людина – іноді здавався безпорадним при прийнятті простих життєвих проблем. Семен Якович – приваблива людина, ініціативний вчений, цікавився усім сам й зацікавлював інших – завжди, як здавалося зі сторони, вільно почувався в будь-якій ситуації. Будучи спеціалістами в різних галузях астрономії, Євген Павлович та Семен Якович одночасно були обрані дійсними членами АН УРСР. Вони щиро поважали один одного, товаришували сім'ями і часто обмінювалися думками про справи насущні.

Мабуть, я чимось сподобався Семену Яковичу, оскільки він (іноді навіть за моєї відсутності), хвалив мене Євгенові Павловичу, говорячи, що він обрав для себе хорошого помічника (в той час я був заступником директора ГАО АН УРСР).

70-ті роки минулого вже століття були дуже насичені в житті колективу ГАО АН УРСР та Радіоастрономічного відділення Інституту радіофізики та електроніки АН УРСР. Семен Якович жваво реагував на все, що відбувалося. Мені особливо запам'ятався його виступ у 1973 році на засіданні Президії АН УРСР, на якому розглядалася діяльність ГАО. З властивим для нього баченням перспективи і впевненістю в успішності справи Семен Якович запропонував встановити на Високогірній спостережній базі «Терскол» на Кавказі замість 1,5-метрового телеско-

пу ЛОМО більш вдосконалений телескоп діаметром 2 м виробництва німецької фірми «Карл Цейсс Йена». І тільки зараз ми можемо гідно оцінити цю пропозицію – на 2-метровому телескопі на «Терсколі» вчені України, Росії, Німеччини та інших країн світу отримують відмінні наукові результати.

У ті ж роки розпочалася активна реалізація чудової ідеї Семена Яковича – здійснити будівництво радіоінтерферометричної системи «УРАН». До цієї роботи було залучено Одеський відділ астрономічного приладобудування ГАО АН УРСР. З немалими труднощами цей відділ впорався з поставленим завданням – у селищі Маяки і сьогодні функціонує один із елементів цієї системи. У всій цій «будівельній епопеї» мене більше всього вражала впевненість Семена Яковича в тому, що він і всі ми виконаємо цей складний проєкт. Це й справді здійснилося.

І, наостанок, я не можу не пригадати зусилля Семена Яковича зі створення Радіоастрономічного інституту АН УРСР. Це творіння народжувалося непросто. Були закулісні інтриги сильних світу цього, емоційні дискусії, витримка і жертвовність Семена Яковича. Це була, мабуть, його лебедина пісня. Він по праву пишався справою свого життя. Сьогодні Радіоастрономічний інститут – всесвітньовідомий астрономічний центр, який займається вирішенням багатьох проблем радіоастрономії і суміжних напрямів досліджень.

Я вважаю себе дуже щасливим, бо був серед тих, хто міг простягнути руку допомоги (може й не надто міцну) Семену Яковичу Брауде в тих справах, які він признавав важливими і про які вважав за потрібне зі мною обговорювати.

Ярослав Яцків

доктор фіз.-мат. наук, академік НАН України,
директор ГАО НАН України,
28.01.2004 р.